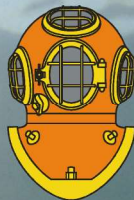
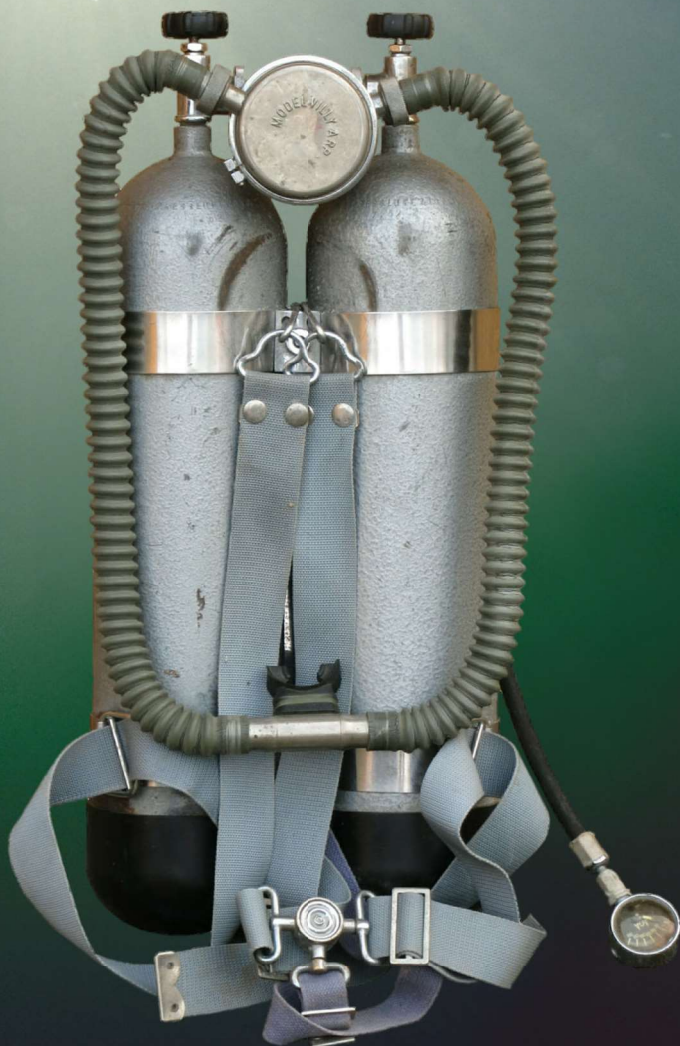

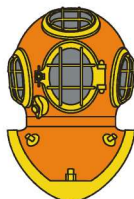
DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

Nr. 52 - 18. årgang 2014

DYKKEHISTORISK TIDSSKRIFT

ISSN: 1397-6753

Udgivet af:
DYKKEHISTORISK
SELSKAB

Redaktør:
Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro
sej@hydrospace.dk

Korrekturlæsning: Finn Linnemann

Artikler, anmeldelser etc. som ønskes optaget i tidsskriftet sendes til ovenstående adresse.

Skrevet materiale bedes så vidt muligt afleveret på diskette og illustrationer som papirkopier eller digitalt.

Oplag: 400 stk.

INDHOLD

Nyt fra selskabet.....	3
Villy Arp.....	4
Sadler 2-bolts hjelm.....	21
Boganmeldelse.....	25
Dykkeren i Den Gamle By i Aarhus	26
European Historical Diving Event – Copenhagen 2014.....	28
Antikvarsiden - DYKKER af Helle Dybdahl.....	35
Nakskov Værft 1963 - dykning med 3-bolts udstyr.....	36
Slopkisten.....	38
Donationer.....	38
Nye medlemmer.....	39

Forsidebillede:

Originalt Villy Arp trykluftapparat med 2x7 liter flasker, AGA manometer og 2-slanget automat.

Flaskesættet er doneret af Niels Sejr Oxenvad, København og automaten af Peter Jørgensen, Frederikshavn.

LaserTryk™ dk

Nyt fra selskabet

Paul Erik Christensen

Siden selskabets stiftelse i 1996 har et af målene været at skabe et permanent dykningens museum, et museum som favner både den rekreative, den erhvervsmæssige og den militære dykning. Bestyrelsen har igennem alle årene arbejdet for at finde muligheder for etablering af et sådant museum. Gennem 5 år havde selskabet en permanent udstilling i kælderens ved Fregatten Jylland.

Vi har hele tiden været opmærksomme på, at et dykningens museum ikke kan stå alene. Hertil er emnet for smalt. Det har derfor været en forudsætning, at et dykningens museum skulle ligge i forbindelse med et andet museum eller et maritimt center.

I juli måned udsendte jeg en medlemsorientering (elektronisk), som også fremgik af hjemmesiden, hvor jeg kort orienterede om muligheden for at deltage i et museumsprojekt i Thyborøn. Der er meget, der tyder på, at dette projekt kan blive en realitet inden længe. Jeg har løbende orienteret bestyrelsen om dette. Ultimo august/primo september vil emnet blive drøftet på et bestyrelsesmøde. Projektet i Thyborøn ser meget lovende ud, og lokalerne er til stede. Jeg har modtaget både positive og mindre positive tilbagemeldinger fra medlemmerne på baggrund af den udsendte orientering. Alt dette vil blive taget med i overvejelserne. Jeg modtager gerne flere tilkendegivelser fra medlemmerne.

Der er nok nogle, der vil mene, at det er langt væk at placere et dykningens museum. Jeg vil indrømme, at en placering i Thyborøn

er i udkanten af Danmark. Det er dog ikke længere væk end, at Thyborøn kan nås inden for 3-4 timer, alt efter hvor man bor. Danmark er trods alt et land, hvor afstandene er små sammenlignet med vores nabolande. Jeg er overbevist om, at medlemmerne bliver meget tilfredse, når dykningens museum en dag er etableret, uanset hvor det ligger i Danmark.

Etablering af et dykningens museum er i overensstemmelse med vores formål, og et museum vil i væsentlig grad styrke selskabets nuværende aktiviteter, som vil fortsætte uændret. Vi deltager på årsbasis i ca. 5 arrangementer såvel i Danmark som i udlandet.

Jeg vil opfordre jer alle til at følge med på hjemmesiden www.dykkehistorisk.dk, hvor vi vil orientere om udviklingen. Ligesom vi vil udsende medlemsorienteringer på e-mail.

Indbydelse til virksomhedsbesøg

Herved indbydes medlemmerne til et besøg ved JD-Contractor A/S, Nybovej 8, Holstebro lørdag den 18. oktober 2014.

Vi mødes på Nybovej 8 i Holstebro kl. 1000. Gert Normann vil vise rundt i virksomheden, og der vil være lejlighed til at se og høre om de mange spændende fund fra Nordsøen. Endvidere vil der blive orienteret om projektet i Thyborøn. Tilmelding til sekretæren på f.linnemann@webspeed.dk inden 3. oktober.

**Følg med i selskabets kommende arrangementer på:
www.dykkehistorisk.dk**

Villy Arp

Sven Erik Jørgensen

Da jeg i 1964 skulle købe min første lungeautomat, stod valget mellem en automat fra den danske producent af svømmedykkerapparater, Villy Arp, og en automat fra Drägerwerk. Valget faldt på Drägerwerk. Bærestel og seletøj til den enkelte 7 liter flaske, jeg startede med, blev dog købt ved Villy Arp.

Villy Arp var Danmarks største og stort set eneste producent af svømmedykkerapparater. Hans apparater var i begyndelse af 60'erne godt repræsenteret blandt de forholdsvis få sportsdykkere, der på dette tidspunkt var i Danmark. Dette skyldes ikke mindst, at prisen for et komplet apparat var betydelige mindre, end hvad der skulle betales for et dykkerapparat fra AGA eller fra Drägerwerk. Udstyret blev solgt fra Villy Arps forretning UNDERVANDSSPORT på H.C. Ørstedesvej 42 i København.

Villy Arp var en af de første svømmedykkere i Danmark, og hans dykninger trak jævnligt overskrifter i dagspressen. Han startede med at undervise svømmedykkere i 1948 og drev helt frem til 1972 en dykkerskole.

Villy Arp blev født den 22. oktober 1923. Allerede som 12-årig var Villy Arp interesseret i det undersøiske, og interessen fik ekstra næring, da han fik mulighed for fra en fiskebåd, at studere havbunden gennem en vandkikkert. Næste skridt var at anskaffe en maske og selv bevæge sig ned i havet.

Den begrænsede opholdstid under vandet fik dog hurtigt Villy Arp til at eksperimentere med forskellige dykkerapparater, inden han selv konstruerede og byggede et trykluftapparat.

Efter svendebrev som værktøjsmager tog Villy Arp et svensk hjelmdykkercertifikat, og begyndte som selvstændig dykker i København (oplyst til journalist i 1955). Det var under krigen. Han anskaffede en båd, men det blev kun til mindre opgaver. Han gik fra tungdykningen og over til svømmedykningen og begyndte at undervise kommende svømmedykkere. Senere anskaffede han et AGA Divator trykluftapparat, og han bliver agent for AGA i Danmark. På dette tidspunkt var Villy Arps dykkerskole flyttet til Skaktøen, og her demonstrerer han i begyndelsen af 50'erne AGA Divator apparatet for repræsentanter for marinen og flyvevåbnet.

I juni 1954 skete der en tragisk ulykke ved Øresund, da den 10-årige Per Sørensen og hans kammerat den ligeledes 10-årige Kurt Nielsen forsvandt. Nogle dage senere

Billede optaget i 1969 til en cigaretreklame. Forrest ses Villy Arp, bagerst Jens Jørgen Hedegaard, til venstre Niels Torp og til højre Bent Klausen. Bemærk de meget potente SMG Mk 1 og Mk 2 sortkrudtharpuner (Jens Jørgen Hedegaards samling).

blev Kurt fundet druknet ved svenskekysten, og det var nu sandsynligt, at Per skulle findes i havet. Villy Arp tilbød sin assistance og søgte efter Per ved Saltholm og bliver trukket gennem sejlrenden ved Kastrup. Villy Arp ofrede mange ressourcer på at finde Per. Det lykkedes dog ikke, og 28. juni 1954 sendte politimesteren på Amager Birks politistation et anderkendende brev til Villy

Arp, hvor han meddelte, at Per var blevet fundet i havet nord for Malmø. Politimesteren skrev også: Jeg vil ikke undlade over for Dem at udtale politiets bedste tak for den imødekommenhed og hjælpsomhed, som De bl.a. som "Frømand" har vist politiet og dermed Pers familie under eftersøgningen. Tak fordi De ofrede de mange timer med eftersøgningen.

Villy Arp i vandet med AGA Divator Universal trykluftapparat omkring 1956 ved indvielse af Zonens frømandstjeneste i Sønderborg (Zone-Redningskorpsets Venner)

VW Kleinbus "rugbrødet" fra Zonens Frømandstjeneste (Zone-Redningskorpsets Venner)

Om det var denne indsats, der skabte kontakt til Zone-Redningskorpset, eller kontakten blev skabt på anden vis, vides ikke, men den 12. januar 1955 blev Villy Arp ansat ved Zone-Redningskorpset som chauffør og dykker. I henholdt til en ikke underskrevet kopi af kontrakten, som ligger ved "Zone-Redningskorpsets Venner", skulle han aflønnes som chauffør + tillæg på kr. 6,00 pr. ½-time i vandet. Han skulle stille en mindre motorbåd med ham selv som føre til rådighed for Zonen. Zonen skulle betale kr. 5,00 pr. time for båden. Endvidere skulle han selv holde sig med moderne og til enhver tid intakt frømandsudstyr samt selv tegne og betale enhver forsikring, der var nødvendig for at dække alt frømandsarbejde.

Endelig skulle han stille alle sine erfaringer og aftaler, herunder om dykning på Skaktøen og som repræsentant for AGA, til disposition for Zonens frømandsafdeling og dykkerskole.

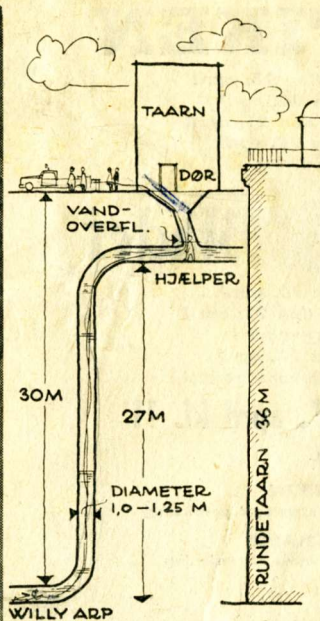
Hvad angik dykkerskolen, angav kontrakten, at det var tanken at oprette en sådan.

Villy Arp blev garanteret en ugeløn på mindst kr. 250,00. Han forpligtigede sig til altid at underrette vagten på Platanvej om, hvor han kunne kaldes herunder at sikre aftale med en reservefrømand. Villy Arp skulle uddanne frømænd og skulle forestå salg af udstyr, opladning af flasker og lignende.

Allerede i foråret 1955 var Zone-Redningskorpsets frømandsskole på Skaktøen en realitet. Der blev uddannet både frømænd fra Zonen og private frømænd.

Ud over eftersøgnings- og redningsarbejde var Zonens dykkere også beskæftiget med entreprenørarbejde, som bl.a. omfattede etablering af undersøiske rørledninger og bjergningsarbejde. Udklippene i Villy Arps scrapbog vidner om en travl tid i Zonen med mange og krævende opgaver under vandet. Her er medtaget nogle få af opgaverne:

Kravlede tredive meter i snævert kloakrør

Paa trods af den indespærings-angst, som ligger i de fleste af os, prøvede frømanden Willy Arp fra Zoneredningskorpset i gaar noget, som ikke har været forsøgt før. Iført sin oummidrart, med lufttilførsel

Inden forsøget var frisk havvand blevet pumpet ind i kloaksystemet, for at frømanden kunne orientere sig. Han maatte ned to gange. Første gang var han kommet 22 meter ned,

Frømand fandt kabelenderne

ESBJERG: Den københavnske frømand Willy Arp har 30 sømil til havs ud for Fanø gjort et dygtigt stykke arbejde. Med kabelskibet C. E. Krarup havde man en dags tid forgæves søgt efter en kabelende paa havbunden, idet en ankerligger havde revet kablet mellem Fanø og Frøhring over. Da det var meget fint vejr besluttede man at sende en frømand ned, og Arp dykkede 19 meter ned paa bunden og fandt kabelenden i løbet af ganske faa minutter. Man maatte derefter indstille arbejdet nogle dage paa grund af svær søgang, og fordi vandet var fyldt med tusinder af vandmænd. Men derefter gik Arp atter ned og fandt den anden kabelende, saa man hurtigt fik kablet sat i stand. Efter hvad

Jet-Pilot fundet i Lillebælt af Frømand

Løjtnant Mørup, som den 18. November styrtede ned med sin Thunderjet-Jager, fundet paa 10 Meter Vand, siddende i det knuste Førersæde paa Maskinen

Det lykkedes i Gaar Eftermiddags ved 14 Tiden Frømanden Willy Arp at finde Liget af den forulykkede Jetpilot, Løjtnant Mørup, som den 18. November styrtede i Lillebælt med sin Thunder-Jet. I de sidste tre Uger har Zoneredningskorpset bistaaet af Marinen og Flyvevaabnet udført Eftersøgningsarbejdet, som overvejende er foregaaet fra Marinekutteren Y 336.

ved Sydspidsen af Fanø, har endnu ikke givet Resultat. Chefen for Havarikommisjonen, Kapt. A. S. Bendtsen, er vendt hjem fra Jylland efter at have foretaget mange Afhøringer. Man har dog stadig ingen som helst Holdepunkter for Aarsagerne til den gaadefulde Ulykke.

Det kan enten dreje sig om en medicinsk eller en teknisk Aarsag. Hvad det er, ved man intet om i dette Øjeblik. Ingen af Løjtn. Stein Pedersens Kammerater har observeret noget

Overassistent Frode Olsen og Frømanden Willy Arp har gjort

Frømand skal reddes ved at puste sig op

Dansk opfindelse kan nedsætte antallet af drukneulykker blandt amatør-frømand

Opfinderen, Willy Arp, demonstrerer sit udstyr før og efter »opustningen«. Paa faa sekunder buler dragten ud og kan redde en nødstedt frømands liv

KØBENHAVN, LØRDAG
(Fra vor egen redaktion)

En ung dansker, frømanden Willy Arp, har opfundet en »idiot sikring«, hvis formaal er at mindske faren ved dykninger. Især amatører, der dyrker frømandssporten, vil hilse den unge københavners opfindelse med begejstring.

— Sikringen ligger saa snublenede nær, at jeg ikke forstaar, ideen ikke er kommet forlængst, siger Willy Arp. Jeg har blot sat luftbeholderen i forbunden, saa et tryk

skulterer i, at der strømmer luft fra beholderen ind i dragten ...

Paa faa sekunder spiles dragten op, saa frømanden ligner en fremtidens rumpilot. Opholder han sig under vandet, vil luften i dragten udvirke, at han farer til overfladen som en bordtennisbold.

Selv værert i fare

Arp, der i mange aar var frømand for Zonens Redningskorps og nu har sit eget frømands firma, har selv prøvet at være i livsfare paa havbunden. Som almindelig l at midykning og blev

Frømands Kamp mod vilde Grise i islammeth Skib

Frømanden blev sat ned ved det indfrosne Skib »Galten« i Smaalandskavet fra Helikopter, for at aflive de 32 ombordværende Grise, der straks gik til Angreb

MEDE Fare for sit Liv befriede Frømanden Willy Arp i Gaar 32 Slagterisvin for tre Døgnns frygtelige Lidelser. Efter en dramatisk og nerverpirrende Tur over Smaalandskavets skrøbelige Is, og efter at være blevet sat ned paa Isen fra en dansk Helikopter, entrede han den synkende Motorsejler »Galten«, hvor de panikslagne Dyr i Tirsdags blev efterladt af Besætningen. Grisene var ikke til at redde, og for at afkorte deres Lidelser besluttede man at skyde dem.

NATIONALTIDENDE

Gennem Vand og Røg: Et nyt svensk Frømandsudstyr, der gør det muligt med ganske kort Varsel at gøre sig klar til Undervandsvømning, blev i Gaar Eftermiddags demonstreret for Ekspertter fra Marinen og Flyvevaabnet ved Skaktøen nær Indsejlingen til Københavns Havn. Hele Udstyret bestaar af Itbeholdere, Maske og Frømandsfodder. Det er særlig effektivt ved Drukneulykker, men Maske og Itbeholder kan ogsaa bruges som Røgdykkerudstyr i Tilfælde af Ildløs. Her er Dykker Willy Arp ved at gøre sig klar til Dykning.

MIT JOB SOM FRØMAND

Willy Arp, der fortæller om frømandsarbejde.

- Den 9. oktober 1955 assisterede Zonen ved en militærøvelse i Rønne Havn. Der blev indsat 2 frømand fra Zonen. Villy Arp dykkede med ilt og Erik Thorsen fra Rønne dykkede med luft. De fik mineret ”Søhesten”, selv om området blev overvåget af Hjemmeværnet.

- Den 18. november 1955 styrtede en af flyvevåbnets Thunderjet i havet mellem Kjelstrup strand og Barsø i Lillebælt. Flyverløjtnant Carlo Mørup nåede ikke at skyde sig ud med katapultsædet. Tungdykker ved Zonen Hans Christiansen eftersøgte flyet i det i første omgang afmærkede nedstyrtningsområde. Hans Christiansen fandt stumper af flyet men ikke cockpit eller pilot. Efter 3 uger blev Villy Arp sendt fra København til Aabenraa for at bistå. Villy Arp blev trukket hen over havbunden og fandt den 12. december flyets cockpit 300 meter fra det formodede nedstyrtningsområde. Piloten var blevet slynget ud af cockpittet, men selen til faldskærmen havde holdt ham fast til cockpittet.

- Den 3. februar 1956 bliver Villy Arp landsat af en af flyvevåbnets helikoptere i en våge i Smålandshavet 4-5 km syd for Femø for over isen at gå ombord på skibet Galten, der i 3 døgn har ligget indefrosset i isen med 32 grise. Dyrene stod i et dækshus og var i panik efter 3 døgn uden varme, vand og mad, og nogle var faldet fra dækshuset og ned i lasten. Villy Arp skød alle grisene.

- Lovens lange arm forsøgte i 1957 uberegtiget at få tag i Villy Arp som følge af dykkerarbejdet. Af en dom afsagt af Retten på Frederiksberg den 25. marts 1957 fremgår, at anklagemyndigheden havde rejst tiltale mod Jørgen Wiboltt, Villy Arp og en anden dykker for at have udført frømandstjeneste, uden at de pågældende havde dyk-

kerbevis. Wiboltt var tiltalt i sin egenskab af Zonens ansvarlig for arbejdet. Begge erkendte, at de ikke havde dykkerbevis, men fremførte, at kravet om dykkerbevis ikke gjaldt for frømand, da frømand ikke var omfattet af Lov om dykkernæring og betryggelse af dykkerarbejde fra 1936. Domstolen var enig i denne opfattelse, og de blev alle tre frifundet.

- 12. april 1957 rekvirerede Københavns Kloakkontor Zonen, da de havde mistanke om en delvis tilstopning af en dyb kloak i Stubbeløbsgade. Kloakken faldt lodret fra en dybde af 3 meter under gadeniveau til 30 meter under gadeniveau. For at afklare, om der var en tilstopning, blev Villy Arp sendt ned i den dybe kloak, hvor han kun fandt en hammer og ingen blokering.

- I 1957 bliver Villy Arp igen sendt til Lillebælt for at lede efter endnu en Thunderjet, der er styrtet i havet ved Bågå. Piloten nåede at skyde sig ud med katapultsædet og landede i vandet i god behold. Villy Arp fandt flyet og deltog i det store arbejde med at søge efter og finde alle skruer og andre smådele.

- Telefonkablet mellem Danmark og Frankrig, der gik ud fra Fanø, var blevet revet over på 19 meters dybde. Villy Arp fandt hurtigt den ene ende. Under eftersøgning af den anden ende i uroligt og mørkt vand blev Villy Arp dårlig og bad om at blive halet op. På vej til overfladen mistede han bevidstheden. Han vågnede op efter 10 minutter. Senere fandt Villy Arp også den anden ende, men han fandt ikke årsagen til, at han besvimed.

- I august 1958 blev Villy Arp kaldt til Malmø for at tætte huller i bunden af en galease.

Programmet

FØR DE FORSKELLIGE KURSUS OMFATTER BLANDT ANDET:

Amator frømandskursus: Gennemgang af frømandsudstyr og dets brug. Fysisk træning, åndedrætsteori, brug af svømmefødder. Linesignalering. Dykning indtil 8 meters dybde fra bolværk og båd. Bjergning.

Almindeligt frømandskursus: Samme pensum som amator-frømandskursus. Desuden opstigningsteori, dykning i klokke med glasvindue. Eftersøgning. Dykning indtil 15 meters dybde.

Udvidet frømandskursus: Samme pensum som almindeligt frømandskursus. Desuden større eftersøgninger, teknik ved dykning til sunkne skibe. Dykning indtil 25 meters dybde.

★

Det er en betingelse for at kunne deltage i skolens undervisning, at eleven erklærer sig sund og rask, uden tendens til besvimelser eller kramper samt møder med en lægeerklæring for, at hans lunger, øren og hjerte er normale. Desuden må han naturligvis være indforstået med nøje at efterkomme de anvisninger, skolens lærere giver ham under uddannelsen.

Ring eller skriv til

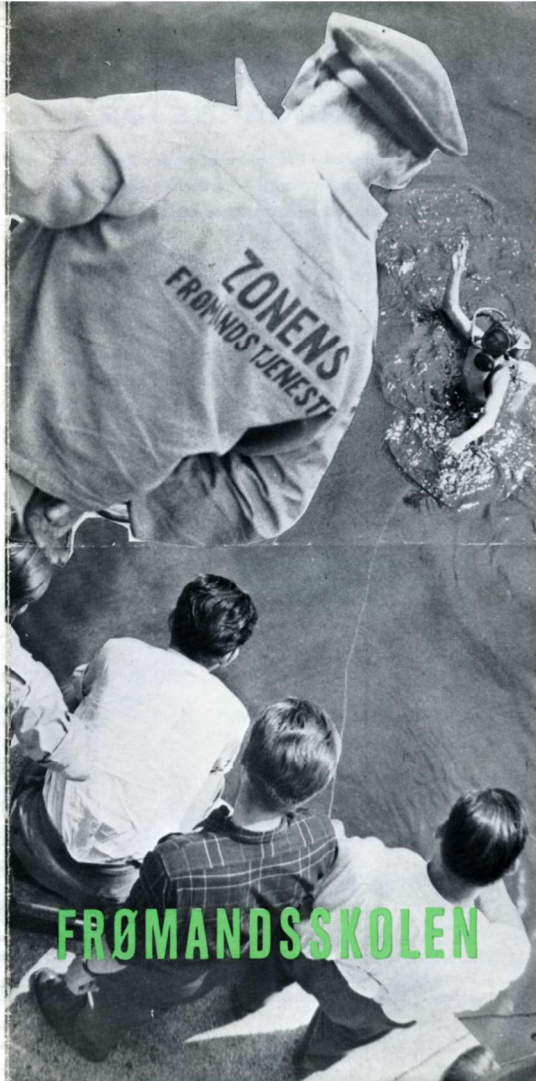
Zone-Redningskorpsets Frømandsskole

SKT, KNUDSVEJ 11 . KØBENHAVN V

TELEFON VE. 10072

Husk at opgive tydelig navn og adresse, helst også telefon. Med fornøden tilslutning vil vi også kunne oprette kursus i provinsen.

C. HELLSTROH & CO. C. 1440

Villy Arps Frømandsskole

Allerede i 1948 skulle Villy Arp have startet en frømandsskole. Da Villy Arp i 1955 blev ansat i Zone-Redningskorpset fik han ansvaret for uddannelse af korpsets frømænd på "Zone-Redningskorpsets Frømandsskole" som var beliggende på Skaktøen ud for Københavns havn. Skolen uddannede også frømænd, som

ikke var ansat i korpset. I 1958 trådte en ny dykkerlov i kraft. Loven angav at alle dykkere herunder også letdykkere, der udfører erhvervs-mæssig dykning, skulle have et dykkercertificat udstedt af en godkendt dykkerskole. Det må antages, at kort herefter er Zonens uddannelse af frømænd overgået til Søværnets Dykkerskole.

FRØMANDSSPORT OG FRØMANDSARBEJDE

giver Dem lejlighed til at opleve og studere havbundens skønne og interessante verden — og desuden kan det være nyttigt for Dem selv og andre, at de kan hente tabte ting eller andet op.

Frømanden tages derfor også mere og mere i brug til at løse en række opgaver, f. eks. eftersøgninger, hvor man tidligere var henvist til den mere „gammeldags“ dykker, der behøver et større og mere kostbart udstyr samt længere tid. Hvad enten det drejer sig om en hobby eller rent praktiske formål, har flere og flere derfor fået lyst til at blive frømand. Men det er ofte vanskeligt at finde et sted, hvor man for en overkommelig pris kan få den uddannelse og rutine, der er nødvendig, hvis man virkelig skal have fornøjelse af at være frømand og undgå unødigt risiko.

DE FORSKELLIGE KURSUS OMFATTER

Amatør-frømandskursus
. 6 lektioner á kr. 30,00

Almindeligt frømandskursus yderl.
. 6 lektioner á kr. 30,00

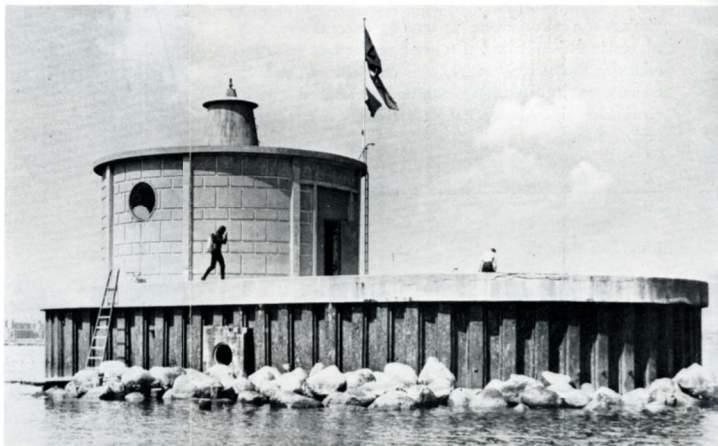
Udvidet frømandskursus yderl. . .
. 6 lektioner á kr. 35,00

★

Eleverne sejles ud til skolens praktiske uddannelse i motorbåd.

★

Billedet viser Skaktoen udenfor Københavns havn, hvor Zone-Redningskorpsets Frømandskole foretager den praktiske uddannelse under ideelle forhold.

ZONENS FRØMANDSSKOLE

afhjælper nu dette savn ved at give Dem en tilbundsående uddannelse på de felter, De ønsker.

Den giver Dem desuden lejlighed til at prøve Dem frem, idet

— hvert kursus er tilrettelagt således, at det er begyndelsen til det efterfølgende. De kan altså begynde småt og så fortsætte så langt De selv synes, De har lyst,

— hvert kursus består af en række lektioner á 3 timer, og De betaler kun for 6 lektioner ad gangen.

UDDANNELSES-FORHOLD

Lektionerne gives under ideelle forhold, således at De hurtigt kommer ud i frit vand. Skolen er også åben søndage.

Normalt afholdes der 2 lektioner á 3 timer pr. dag. Men elever, der ikke ser sig i stand hertil, kan efter aftale nøjes med at møde til een daglig lektion. Eventuelt kan der være større mellemrum mellem lektionerne, men disse må dog, i elevernes egen interesse, ligge så tæt som muligt for at sikre et godt resultat.

Villy Arp fortsatte dykkerskolen på Skaktoen. Af "Program for Villy Arp's frømandsskole for amatører 1961" fremgår, at Villy Arp rådede over både med plads op til 10 elever. Eleverne skulle kun selv medbringe undermundering. Dragter, apparater og det øvrige nødvendige udstyr rådede skolen over. I 1961 var der undervisning lørdag og søndag i perioden 1. maj til 1. oktober.

Et kursus var på 18 timers praktisk og teoretisk uddannelse fordelt over 6 dage. Kursusprisen var i 1961 i alt på kr. 250,00. De, der bestod kurset, fik et diplom som frømand.

Senere flyttede skolen til Badeanstalten Helgoland. Også Sundby Svømmehal blev anvendt. Skolen ophørte i 1972.

Fra og med 1959 refererer udklip i scrap-bogen ikke længere til Zonen ved omtale af Villy Arp. Dette kan betyde, at Villy Arps ansættelse i Zonen ophørte nær udgangen af 1958. Denne opfattelse passer med, at Axel Albinussen har oplyst, at da han som torpedomekaniker på Torpedostation Kongsøre i 1959 skulle dykke efter torpedoer, der var gået i bunden, skulle han anvende et iltapparat fra Siebe Gorman. Hans kendskab til et sådant apparat var begrænset, og for at lære lidt om iltfykning, tog Axel ind til Villy Arp i forretningen på H.C. Ørstedsvej. Senere i 1959 eller 1960 dykkede han sammen med Villy Arp ud for Nordhavnen med Villy Arps Tauchretter T2. Det var ikke hans opfattelse, at Villy Arp på dette tidspunkt var ansat ved Zonen.

Villy Arp fotograferet ved Frømandsklubben Helgolands 10 års jubilæum i 1979 med hans gave til klubben (Jens Jørgen Hedegaards samling)

AGA Divator

Inden ansættelsen ved Zonen havde Villy Arp agenturet for AGA, og han dykkede med AGA Divator automaten på en Naval helmaske. Denne automat har, hvad mekanikken angår, tydeligvis dannet forbillede for Villy Arps første automat til helmaske og til den 2-slangede

automat. Der er dog den væsentlige forskel, at i Villy Arps design er der i begge automater blevet indbygget en injektor, som genererer et lille undertryk i ventilhuset, når dykkeren aktiverer ventilen. Undertrykket øger luftstrømmen og reducerer dermed åndedrætsmodstanden.

Jens Jørgen Hedegaard, som Villy Arp uddannede i 1968, stiftede sammen med Villy Arp og andre dykkere Frømandsklubben Helgoland den 7. august 1969. Da Villy Arp stillede sine lokaler på Badeanstalten Helgoland til klubbens rådighed, blev han klubbens første æresmedlem. Jens Jørgen Hedegaard er af den opfattelse, at Villy Arp lukkede dykkerskolen og forretningen i 1972. På dette tidspunkt led Villy Arp af svigtende helbred bl.a. som følge af ubehandlede dykkerskader og dårligt blodomløb i benene. Frømandsklubben Helgoland fik lov til at beholde lokalet på badeanstalten til 1982, hvor isen slæbte hele broen til Sverige.

Villy Arp døde 60 år gammel for egen hånd den 11. februar 1984.

Produktion og salg af dykkerudstyr

Villy Arps datter Annet Gorell har oplyst, at da familien boede på Skt. Knudsvej 11 på Frederiksberg, havde Villy Arp et værksted i kælderen, hvor der blev produceret forskelligt dykkerudstyr, og hvorfra der blev solgt dykkerudstyr. Da Villy Arp før 1955 havde agentur for AGA, må der have været tale om salg af AGA apparater og måske andet dykkerudstyr.

Sidst i 50'erne flyttede forretningen og produktionen til adressen H. C. Ørstedesvej 42 i København, hvor Villy Arp etablerede forretningen "Undervandssport". I stueetagen var der salg af dykkerudstyr og i kælderen var der værksted og fyldning af ilt og luft. Til fyldning af luft anvendte Villy Arp en Junkers kompressor fra en tysk ubåd.

Forretningen førte tør- og våddragter og trykluftapparater af egen design samt hvad der ellers var brug for af udstyr på dette tidspunkt.

Ved køb af dykkeapparater i Villy Arps forretning medfulgte et frømandskursus.

Villy Arp fik den 12. december 1958 Søfartsstyrelsens godkendelse af en automat med maske og 2 stk. 7 liter flasker til en maks. dykkedybde af 40 meter. Apparatet blev den 5. januar 1959 demonstreret for brandvæsenets dykkere sammen med en Typhoon tørdragt, som Villy Arp havde udstyret med en feeder tilsluttet flaskepakkens således, at dragten kunne blæses op. Villy Arp så mest konstruktionen som en sikkerhedsforanstaltning, der skulle nedsætte antallet af drukneulykker blandt amatørdykkere. Ved samme lejlighed demonstrerede Villy Arp en undervandscooter af eget design. Villy Arp var dog af den opfattelse, at scooteren mest var et stykke legetøj.

Bent Sørensen blev omkring 1960 uddannet og ekviperet af Villy Arp

Engelske heldragter »Typhoon«	Kr.	480,-
Italienske skumgummidragter (våde)	Kr.	170,- 370,-
Blybæltet med 4 lodder a 0,7 kg	Kr.	38,-
Dybdeålere	fra kr.	26,-
Svømmefødder	fra kr.	20,-

Undervandskameraer fremstilles efter ønske
 Undervandsscooter
 løvrigt alt til fremadens udrustning
 Påfyldning af ilt- og luft-flasker indtil 200 atm.

Husk vor **fremadsskole**, og at der gives gratis undervisning ved køb af udstyr

Kom ind og tal med os —
 vor mangeårige erfaring står til Deres rådighed

VILLY ARPS UNDERVANDSSPORT

H. C. ØRSTEDSVEJ 42 - KØBENHAVN V - TELEFON LUNA 3286

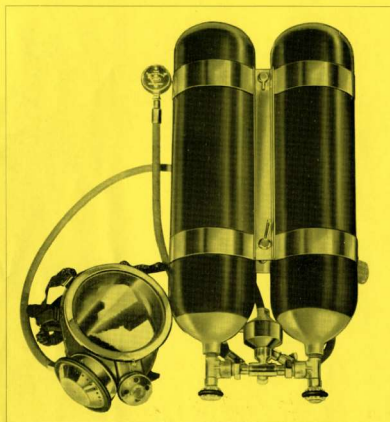
Fabrikation: Skt. Knudsvej 11 - Telefon VEster 10072

LEVIN'S SPECIALTY INC. - USA 010

MODEL Villy Arp I

Pris kr. 1485,-

2 flaskers udstyr med helmaske, synligt manometer og ventil til oppustning af dragt

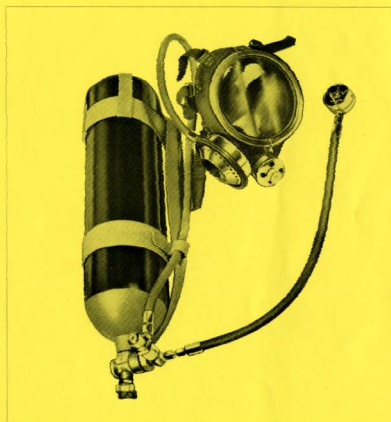

Udstyret som den professionelle og erfarne amatørfrømand benytter. Agregatet består af 2 stk. 7-liters 200 atm. letvægtsflasker, det har synligt manometer samt ventil til oppustning af dragt, endvidere med lungeautomat, der giver hidtil ukendt lav åndingsmodstand. Foruden statsprøveanstaltens godkendelse som erhvervsrigtig svømmedykkerudrustning, har dette udstyr godkendelse som redningsudrustning i danske skibe.

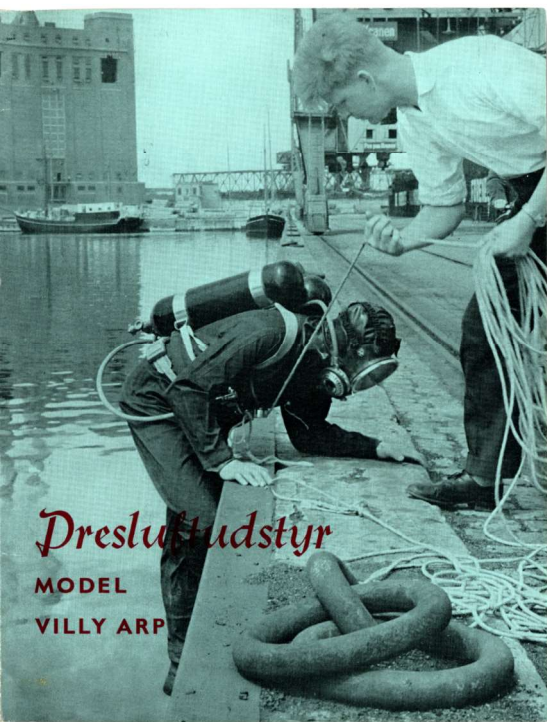
MODEL Villy Arp II

Pris kr. 885,-

1 flaskes udstyr med helmaske og synligt manometer

Det helt rigtige sportsdykkerudstyr med alle helmaskeudstyrets fordele. Agregatet består af 1 stk. 7-liters 200 atm. letvægtsflasker med bæresele. Helmaske og lungeautomat som i model I, samt synligt manometer. Agregatet kan senere udbygges til 2-flaskers udstyr.

De angivne priser i brochuren er fra 1961. Billederne og brochuren er dog ældre.

Det skal bemærkes, at efter at billederne blev optaget, skete der bl.a. følgende synlige ændringer af den senere produktion:

- Det meget store 1. trin til helmaskeautomaten, der ses monteret på den dobbelte 7 liter flaskepakke, blev reduceret i størrelse.
- 1. trinnet til helmaskeautomaten, der ses monteret på den enkelte 7 liter flaskepakke, blev omdesignet og blev større.
- De viste flaskeventiler er AGA ventiler. Senere fremstillede Villy Arp sine egne flaskeventiler.
- Flaskebespændingerne til den enkelt 7 liter flaske blev ændret til 2 flaskebånd af rustfrit stål. Båndene afsluttedes i en ombukket kant, der dannede et rør, hvori der blev placeret et stor rustfri krampe, som spændte båndet stramt om flasken.
- Det lange stykke mellem automathuset og omløberen på den 2-slangede automat blev afkortet.
- Dækslet til den 2-slangede automat blev reduceret i højden og forsynet med aflange huller.

MODEL Villy Arp III

Pris kr. 395,-

2 trins lungeautomat med bidmundstykke

2 trins lungeautomat komplet med 1 7-liters 200 atm. letvægflaske og bæresele Kr. 665,-

2 trins lungeautomat komplet med 2 stk. 7-liters 200 atm. letvægflasker, rustfrit stativ, mellemstykke med selv-tætnende pakninger og tilslutning for manometer Kr. 1085,-

Manometer med flexibel slange Kr. 85,-

Villy Arps produktion af dykkerudstyr omfattede ud over helmaskeautomaten bl.a. også en to-slanget 2-trins automat, bærestel til 1 x 7 liter, 2 x 7 liter og 3 x 7 l, diverse mellemstykker til flaskepakker, flaskeventiler, blybælter og en boks til et smalfilm-kamera.

I 1968 skiftede forretningen navn til Marinesport.

I 1970 forhandles AB Dykmateriel, Fenzy, Gigant, Harvey's, Dräger, Piel våddragter, Nemrod men ikke Villy Arps produkter.

Villy Arp forhandlede også Johnsons sortkrudtsundervandsgeværer SMG.

Forretningen skulle være helt ophørt omkring 1972.

WILLY ARP

Frømandsskole

Vil De dyrke alle tiders sport til sommer, er det på tide at tænke på frømandsuddannelse nu.

Willy Arp underviser personligt i Sundby svømmehal hver tirsdag aften.

Skolen stiller alt udstyr til rådighed.

Pris pr. kursus, som afsluttes med diplom, kr. 400.00.

Danmarks største specialforretning for frømandssport.

Forlang program og klip annoncen ud.

MARINESPORT

H.C. Ørstedvej 42
1879 København V.
Tlf. 35 32 86.

Produkterne

At Villy Arp var udlært værktøjsmager, sås tydeligt på hans produkter, der havde en høj håndværksmæssig kvalitet.

Helmaskeautomat

Helmaskeautomaten var monteret på en Pirelli helmaske, hvor der for neden på helmasken var en ventil, der kunne åbnes, når dykkeren var på land for bedre kommunikation og for at spare på luftressourcerne. Udåndingen foregik gennem en ventil placeret i membranens midte.

Automaten er med injektor og forsynes fra en reduktionsventil med 5/8" tilslutning til en flaskeventil. Automaten blev leveret med kort eller lang slange alt afhængig af, om flaskerne skulle monteres med ventilerne opad eller nedad. Reduktionsventilerne var med et ekstra lavtryksudtag for f.eks. dragtluft.

Der findes mindste 3 kombinationer af antal huller og huldiameter af hullerne i dækslet.

2-slanget automat

Automaten var uden ventilmellemstykke, hvilket krævede indøvelse af en særlig teknik for tømning af slanger og mundstykke for vand. Der er dog i en af automateren funder en kontraventil placeret i indåndings-slangen. Kontraventilen var af fabrikatet AMBU. Da Villy Arp forhandlede AMBU's produkter, kan montering af kontraventilen være et forsøg på at lette tømning af slanger og mundstykke, da kontraventilen gjorde den særlige teknik overflødig, og dykkeren kunne nøjes med at blæse kraftigt i mundstykket for at tømme automaten for vand.

Automaten var med injektor, som blæste direkte ind i indåndingsslangen.

Da jeg tilbage i 60'erne dykkede med automaten, var det ikke min opfattelse, at automaten komfortmæssigt adskilte sig nævneværdigt fra øvrige datidige automater. Denne opfattelse reviderede jeg, da jeg i foråret prøvede Claus Tegne-Hansens veljusterede Villy Arp automat. Her oplevede

Den her viste Villy Arp automat er en af de tidligste, hvor låget er mere skarpkantet og med runde huller. Under ventilhuset ses en møtrik, som spænder ventilen tæt mod automathuset. Senere blev ventil og automathus loddet sammen.

jeg et luftflow og en lav åndedrætsmodstand, som matcher mange moderne automater. Forholdet skyldes givetvis den velfungerende injektor.

Automaterne var sædvanligvis blankforkromede, men også forniklede og hammerlakerede i grå og grøn er set.

Slangetilslutningen skete enten direkte til automathuset eller til slangestudse med omløbere således, at slangerne kunne skrues af automaten.

Flaskepakker

Bærestellene var udført i rustfrit stål og med nylonjorde. Flaskebøjlerne var boltet sammen mellem flaskerne, bortset fra bærestellet til en enkelt 7 liter, hvor enderne af de rustfrie flaskebøjler afsluttedes i en ombukning af form som et rør. En svær rustfri krampe blev sat ned i rørene og spændte båndene fast til flasken.

På forsiden af tidsskriftet er vist et komplet og originalt 2 x 7 liter trykluftapparat fra Villy Arp af den tidligere type med 3-punktspænde. Senere gik Villy Arp over til spænder bestående af to rektangulære ringe.

Der blev fremstillet mellemstykker for automater med 5/8" tilslutning og for tilslutning via bøjlekobling. Mellemstykkerne var med manometerudtag. Manometrene var fra AGA.

Et kort mellemstykke med integreret reduktionsventil beregnet for små flasker som f.eks. 2 x 2 liter findes i selskabets samling. Dette kan være til det lille flaskesæt, som Villy Arp byggede til datteren Annet.

Flaskesættene var i starten monteret med AGA ventiler. Senere fremstillede Villy Arp sine egne ventiler.

Undervandskamerabokse

Villy Arp reklamerede med, at han fremstillede undervandskameraer efter ønske. Jeg er kun bekendt med en type undervandsboks fremstillet af Villy Arp. Boksen er designet til det schweiziske Eumig Servomatic smalfilmkamera.

Jeg vil gerne rette en særlig tak til Villy Arps datter Annet Gorell, Jens Jørgen Hedegaard, Axel Albinussen og Frederik Madsen fra Zone-Redningskorpsets Venner for værdifulde oplysninger om Villy Arp. Jeg vil også sige de dykkere, jeg har kontaktet vedrørende Villy Arp, tak, selv om de ikke havde faktuelle oplysninger om Villy Arp. De efterlod alle et stærkt indtryk af en faglig dygtig og meget hjælpsom mand. Jeg mærkede selv Villy Arps kvaliteter, da jeg i 1966 stod og manglede fire gennemføringer til det hjemmebyggede undervandskamera. Villy Arp havde ikke gennemføringerne, men hvad man ikke har, kan man lave, og et par dage efter modtog jeg med posten fire gennemføringer i den aftalte udformning og i en ulastelig kvalitet.

Villy Arp helmaskeautomat

Komplet helmaskeautomat med AGA manometer og 1. trin integreret i mellemstykket. Det mere sædvanlige 1. trin med 5/8" tilslutning er vist til højre.

Bortset fra injektorrøret, der er ført ned i tilslutningsåbningen til helmasken, er mekanikken i helmaskeautomaten meget lig mekanikken i AGA Divator automaten.

Membranen med udblæsningsventil i midten er af samme design som på AGA Divator bortset fra, at yderdiameteren på Villy Arps membran er ca. 12 mm mindre.

De to ringe, der ses over frontbilledet af den åbne automaten, er til fastspænding af automaten på helmasken.

Villy Arp 2-slanget automat

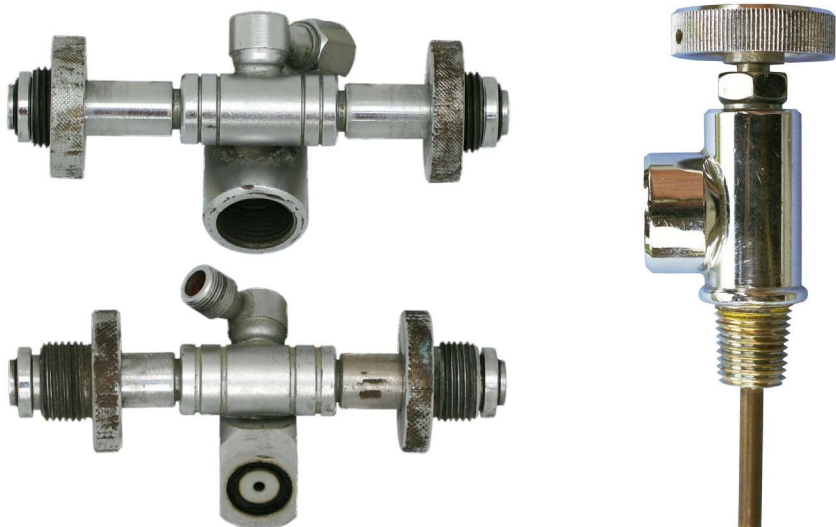

Meknikken i den 2-slangede automat er stort set den samme som i helmaskeautomaten. Dog er 1. trinnet flyttet ind i automathuset og injektoren er drejet 180 grader således, at den blæser direkte ind i indåndingsslangen.

Ser man ind i stutsen til indåndingsslangen, ser man de to injektorhuller.

Membranen er også den samme, men der er ikke hugget huller i midten af den til udblæsningsventilen. Udblæsningsventilen er placeret i et kammer i låget til automaten.

Villy Arp mellemstykker og flaskeventil

Villy Arp boks til Eumig Servomatic

Kameraet blev spændt fast til huset med skruen i bunden.

Bolten i toppen var fastgjort til en et beslag i huset, som kunne drejes ud under husets

indvendige kant. Når møtrikken blev spændt, klemtes pakningen tæt.

Der var monteret en konisk rørsøger på toppen af huset (er bortkommet).

Sadler 2-bolts hjelm

Sven Erik Jørgensen

Den åbne Sadler hjelm, der er ombygget til en 2-boltshjelm. Bemærk luftafgangsventilen, hvor akslen ikke fortsætter gennem ventilpladen, og den slanke lufttilgangsventil.
Foto David Dekker

I foråret 2013 blev der sat en noget speciel dykkerhjelme til salg på lauritz.com, og samtidig blev endnu en ”åben” Sadler hjelm kendt. Hjelmen var dog ikke en åben hjelm længere, da den var blevet ombygget med en 2-bolts brystplade.

Hjelmen havde tidligere stået i en bar i København, hvor den havde været fastskruet til bardisken. Adskillige gæster havde gennem tiden indridset deres navne i kobberet. Bortset fra at luftafgangsventilens håndgreb og fastgørelsen af dette manglede, var hjelmen intakt.

At hjelmen oprindeligt havde været en åben Sadler hjelm og ikke en lukket Sadler

Dykkeren kan åbne luftafgangsventilen med hovedet. Bemærk den lille nikkeplade
Foto Niels Oxenvad

hjelm vurderes ud fra, at den lukkede hjelms luftafgangsventil på de 4 kendte lukkede Sadler hjelme var placeret i højre side bag på hjelmen, og at der ikke var spor på hjelmen efter en tidligere monteret luftafgangsventil.

Den oprindelige Sadler hjelm var blevet ombygget ved:

- Modificering af brystpladen til en 2-bolts montage efter Hansens Patent
- Montage af horn til blylodder
- Montage af spitcock
- Montage af luftafgangsventil af Hansens type
- Montage af ny lufttilgangsventil

På 2 karakteristiske punkter adskilte de nye påsatte dele sig fra 2-boltshjelmens sædvanlige konstruktionsdetaljer:

- Luftafgangsventilens aksel var ikke ført igennem håndgrebet, og dykkeren kunne dermed ikke blokere ventilen udefra.
- Lufttilgangsventilen var af et slankt design uden synligt ventilhus for kontraventilen.

Disse specielle konstruktionsdetaljer er kun kendt fra et blåttryk af en konstruktions-tegning for 2-boltshjelmen og fra billeder i en brochure fra ”Franz Clouth Rheinische Gummiwaaren-Fabrik,” hvor 2-boltshjelmens konstruktør Peter Hansen Hessing er afbildet sammen med en nyfortinnet 2-bolts-hjelm. Konstruktionstegningen er udført af Svitzer og er givetvis den første tegning af 2-bolts-hjelmen. Billederne i brochuren er af Peter Hansens familie vurderet til at være fra omkring 1909 eller et par år efter at 2-boltshjelmen blev patenteret.

2-boltshjelm hvor ventilakslen er ført gennem luftafgangsventilens håndhjul, hvor ventilhuset til lufttilgangsventilens kontraventil skaber en fortykkelse på ventilen.

Hjelmen er sammenbygget af en åben Sadler hjelm som denne fra Søværnets Center for Dyknings samling og en brystplade model Hansens Patent. Foto Henning Friis

Det skal også nævnes, at de tidligste hjelme kun havde monteret en luftafgangsventil på hjelmens højre side. Senere blev der sædvanligvis monteret luftafgangsventiler både på højre og venstre side.

Disse specielle konstruktionsdetaljer placerer blåtrykket, fotografierne i brochuren og den ombyggede Sadler hjelm i samme periode som de først kendte 2-bolts hjelme.

Årsagen til at man har valgt at ombygge en åben Sadler hjelm er ikke kendt, men to muligheder synes umiddelbare.

Den første mulighed er meget banal ved, at man har sparet et ikke ubetydeligt beløb ved at genanvende en hjelm frem for at få bygget en hjelm fra bunden.

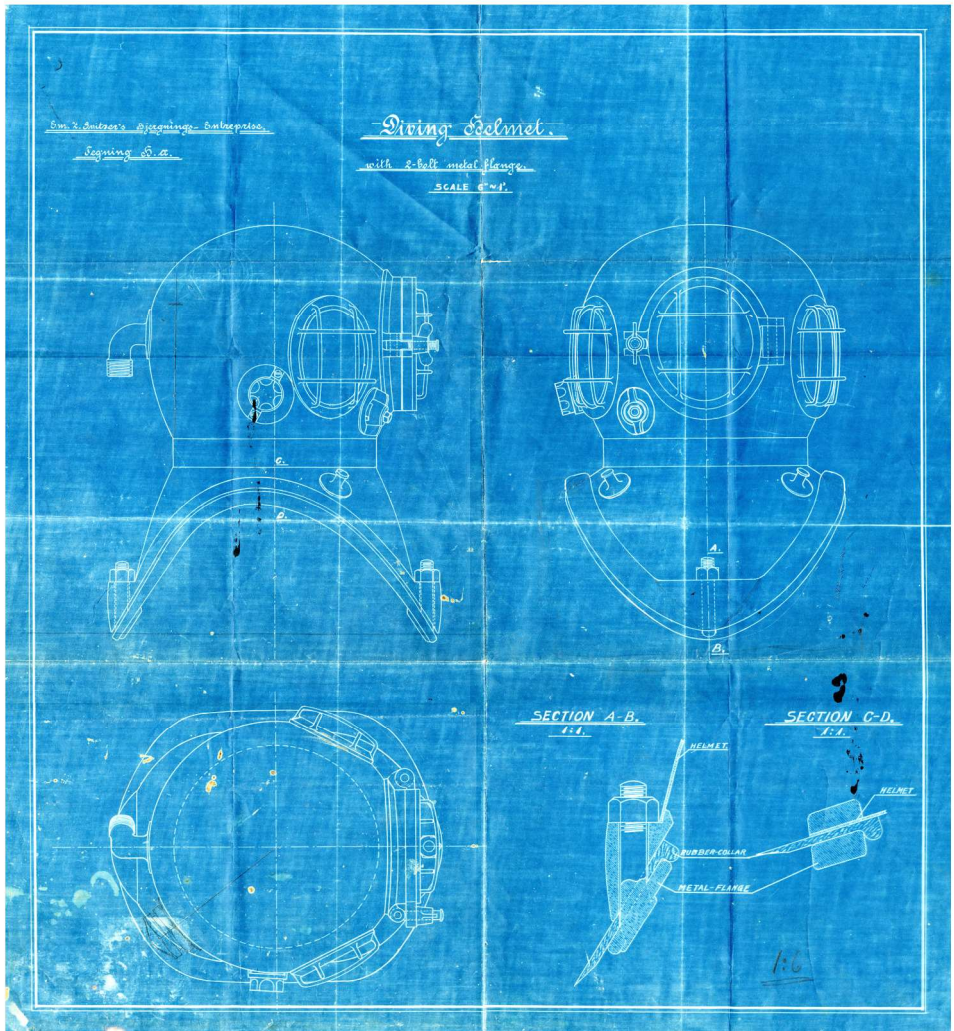

Hjelmen fra Franz Clouth brochuren. Bemærk lufttilgangsventilen der er af samme design som på den ombyggede hjelm, og at luftafgangsventilens håndhjul ikke er gennemboret for akslen

Den anden mulighed er mere interessant ved, at der kan være tale om en prototype evt. fremstillet af Svitzer for at afprøve eller tilpasse 2-boltsprincippet i praksis.

Det forhold, at hjelmen indeholder de tidligste konstruktionsdetaljer, sandsynliggør, at det er den anden mulighed, der er mest sandsynlig. Holder dette, kan hjelmen være den første 2-bolts hjelm.

Ved ombygning af den åbne hjelm, har det sandsynligvis været nødvendigt at fremstille en helt ny brystplade, da den oprindelige brystplade har været for smal over skuldrene. Det ses, at den ombyggede hjelms brystplade er blevet øget på bagsiden. Årsagen hertil er ikke kendt, men forøgelsen

Blåtrykket der vurderes at være den første tegning af 2-boltshjelm. Her ses den slanke lufttilgangsventil og at luftafgangsventilens håndhjul ikke er gennemboret

kan skyldes, at der er sket modificeringer under afprøvningen.

Ved samling mellem hjelm og brystplade ses der fire udbygninger, som dækker over nitter, der forstærker samlingen mellem hjelm og brystplade.

Da det stod klart, at der var tale om en helt særlig hjelm og måske den første 2-boltshjelm, forsøgte Dragør Museum i samarbejde med Dykkehistorisk Selskab at erhverve hjelmen med økonomisk støtte fra Kulturarvsstyrelsen. Interessen fra udlandet var dog for stor, og hjelmen gik til en udenlandsk køber for kr. 64.800 inkl. salær.

Bog anmeldelse

Sven Erik Jørgensen

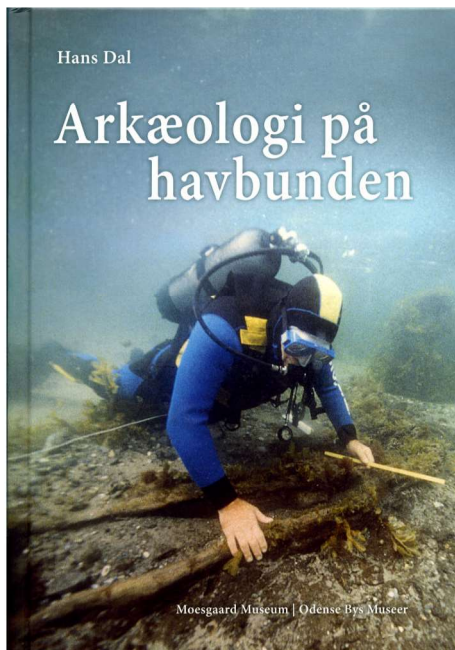
Arkæologi under vandet i relation til bopladser er i Danmark nært forbundet med navnet Hans Dal. Hans Dal fandt i 1970 en ny undersøisk stenalderboplads i Tybrind Vig. Hans senere kontakt til Moesgaard Museum var direkte årsag til opstarten og gennemførelsen af undervandsudgravningerne i perioden 1978-1987. Hans Dal var en af de drivende kræfter bag den organisatoriske og praktiske del af undervandsudgravningerne.

Ingen er nærmere end Hans Dal til at skrive en bog om de tekniske og organisatoriske udfordringer, som udgravningerne bød på. Hans Dal har nu løst denne opgave og resultatet kan læses i bogen: Arkæologi på havbunden – Historien om udgravning af en stenalderboplads i Tybrind Vig.

Bogen beskriver kronologisk og meget detaljeret de metoder, der blev afprøvet og de som fandt anvendelse. Organisering af arbejdet og samarbejdet med Moesgaard Museum samt de væsentligste fund er naturligt integreret i bogen.

Bogen giver et godt billede af starten af undervandsarkæologien tilbage i 70'erne, hvor ugebladet Hjemmets konkurrence om at finde de ældste bopladser under vandet spillede en væsentlig rolle, og af den pionerånd og opfindsomhed der blev lagt for dagen i 70'erne, hvor Tybrind Vig projektet var med til at etablere den undersøiske bopladsarkæologi i Danmark.

Bogen var oprindeligt tænkt som en del af Søren H. Andersens store værk fra 2013 – Tybrind Vig, Submerged Mesolithic Settlements in Denmark. Søren H. Andersen var Moesgaards leder af udgravningerne i Tybrind Vig, hvor han med sin egen pædagogik fik formidlet entusiasme og viden til deltagerne. Ved den endelige redigering kom der dog kun et kapitel med fra bogen.

Som en konsekvens heraf tilbød Jysk Arkæologisk Selskab at udgive hele bogen, såfremt Hans Dal kunne skaffe en del af pengene til bogudgivelsen, hvilket lykkedes.

Mange sportsdykkere eller måske rettere undervands amatørarkæologer ofrede mange ressourcer og anvendte weekender og ferier for på frivillig og ulønnet basis at gennemføre det store projekt. Tanken rejser sig naturligt, om et tilsvarende projekt kan gennemføres i dag. De store spørgsmål er, om der fra museerne kan afsættes de nødvendige ressourcer og om den samme holdånd og entusiasme blandt sportsdykkerne kan genskabes. Personligt tror jeg ikke, at tiden er til dette i dag, men måske en gang i fremtiden?

Hans Dal: Arkæologi på havbunden – Historien om udgravning af en stenalderboplads i Tybrind Vig. Forlag: Jysk Arkæologisk Selskab, ISBN 987-87-88415-85-8. Indbundet 148 side rigt illustreret kr. 189,95.

Dykkeren i Den Gamle By i Aarhus

Sven Erik Jørgensen

De, der har besøgt Den Gamle By i Aarhus, har opdaget, at den gamle by har en havn, men at der også er en dykker i Den Gamle By, kan være overset.

Det var sekretær i Historical Diving Society, Michael Fardell, som i 2010 gjorde redaktionen opmærksom på dykkeren, der er udstillet på Legetøjsmuseet sammen med andet maritimt inspireret legetøj.

Efter et besøg på Legetøjsmuseet var det muligt med hjælp fra Philippe Damons bog "Le Jouet Scaphandrier" (Legetøjsdykkere) at identificere dykkeren, og da Jens Ingvordsen fra Den Gamle By var venlig at åbne montren og tage dykkeren ud, kunne dykkeren fotograferes.

Der er tale om et 100 år gammelt stykke legetøj fremstillet af det tyske firma Bing. Dykkeren optræder i firmaets katalog fra 1912. Dykkerens dragt og hjelm er hver fremstillet af 2 stykker formpresset tynd metalplade. Dykkerens støvler er støbt i bly eller tin. Alle delene er loddet sammen.

Joseph-Martin Cabirols dykkerapparat fra 1860 har muligvis været forbillede for dykkeren

Dykkeren er her gengivet i ½ størrelse

Dykkeren, der er 21 cm høj, er således hul og vejer kun 160 gram.

Bag på dykkeren er der pålodet et krumt rør, hvor en tynd gummislange (ventilgummi) er monteret, men kun en mindre del af slangen er tilbage. Der er hul i bunden af dykkerens støvler. Dykkeren er bemalet i 4 farver, og i bæltet har han en økse og en kniv.

Dykkeren har en slående lighed med Joseph-Martin Cabirols dykkerapparat fra 1860, og det kan tænkes, at konstruktøren af dykkeren har haft Cabirols apparat i tanke.

Funktion

Dykkeren skal anvendes i en balje vand, hvor han vil synke til bunden, når luften i dykkeren løber ud gennem slangen. Blyvægtene i dykkerens ben og luften i hjelmen vil få dykkeren til at stå lodret på bunden. Blæser man luft ned i dykkeren gennem gummislangen, vil luften samle sig øverst i dykkeren og presse vandet ud gennem hullerne i bunden af støvlerne. Blæses der hårdere i slangen, vil luften trykkes længere ned i dykkeren, og han vil blive så let, at han flyder til overfladen, eller med nogen øvelse kan holdes frit svævende i vandet.

European Historical Diving Event – Copenhagen 2014

Sven Erik Jørgensen

European Historical Diving Event 2014 blev afholdt på Holmen i København fra 2. – 4. maj. Det var den største af de 5 events, der er gennemført af de nordiske lande. I alt 58 deltog i eventen herunder 29 fra Norge, Sverige, Finland, Polen, Holland, Belgien og England. Der deltog således dykkere fra 8 nationer.

Vejrudsigten havde ugen forinden været noget mistrostig, men heldigvis havde vejrprofeterne ikke styr på vejret, og eventen blev afviklet i tørvejrl med solskin i lange perioder.

Diver's Walk

Efter at deltagerne var blevet registreret i Københavns Marineforenings lokaler og havde fået udleveret navneskilte, var der samlet overfart til den anden side af havne-løbet, hvor Diver's Walk startede.

Første stop var under Svitzers første hjelm ved Svitzers tidligere hovedkvarter i Kvæsthusgade i Nyhavn, hvor hjelmen er indmuret i facaden. Her orienterede Sven Erik Jørgensen om Svitzers første dykkeapparat, der blev indkøbt ved F.W. Sadler i London i 1842, og trak nogle paralleller til Søværnets åbne hjelm samt kom ind på det sidehængte vindue, som kun er set på åbne Sadler-hjelme i Danmark.

Herfra gik turen til Toldbodgade nr. 11, hvor konstruktøren af den danske 2-bolts hjelm, Peter Hansen Hessing, boede på 3. sal med sin kone Anna Emilie og parrets 11 børn på det tidspunkt, hvor han var ansat i Svitser og udviklede 2-bolts hjelmen. Sven Erik orienterede om Peter, der var en respekteret dykker i Svitser og om 2-bolts hjelmens princip og om det danske og det tyske patent på hjelmen samt om hjelmens

Deltagerne ved den åbne Sadler hjelm i Kvæsthusgade. Foto Henning Friis

Finn Linnemann fortæller om linjeskibet Dannebrog og dykningerne efter kanonerne

Gunnar Broge, forklædt som Model 138 dykker, kom med tiltrængte forfriskninger. Foto Henning Friis

hurtige udbredelse i Danmark og anvendelse bl.a. ved kryolitminen i Grønland.

Næste stop var Amalienborg Slotsplads ved statuen af kong Frederik den femte, hvor Finn Linnemann orienterede om opførelse og anvendelse af de fire palæer, der er skabt af arkitekt Eigtved samt om rytterstatuen, der er skabt af den franske billedhugger Jaques-Francois-Joseph Saly. Statuen, som blev påbegyndt i 1753 og afsløret i 1771, er en af de fineste statuer af sin art i verden.

Herefter gik turen til Amaliehaven, der er en gave fra Mærsk til København. Her orienterede Sven Erik om Danmarks og givetvis verdens første dykkerlov, som blev underskrevet på Amalienborg den 16. marts 1847. Loven er bemærkelsesværdig, da den ud over at regulere kommercielle forhold omkring bjærgning fra vrage også har et element af dykkersikkerhed og social ansvarlighed.

Turen skulle ende ved Den Lille Havfrue, og på vejen blev der gjort stop ved Ivar Huitfeldt søjlen, hvor Finn orienterede om det danske linjeskib Dannebrogens skæbne under slaget i Køge Bugt i 1710 og om bjærgning af de første kanoner fra vraget i 1711. Ved disse dykninger er der givetvis blev anvendt en dykkerklokke. I 1873 blev de kanoner, der smykker monumentet, bjærget. Her er der givetvis anvendt hjelmdykkere.

Ved turens sidste stop ved Den lille Havfrue orienterede Sven Erik om et billede optaget i 1955, som viser Jan Uhre, der tager om havfruen, efter at han havde svømmet under vandet fra Svanemøllebugten til Langelinie. Billedet gik verden rundt, og var medvirkende til at gøre havfruen verdenskendt.

Ved havfruen dukkede Gunnar Broge forklædt som frømand fra 1955 med iltapparat Model 138 (samme apparat som Jan Uhre anvendte) op af vandet med kolde øl og vand til de efterhånden dehydrerede deltagere.

Paul Erik Christensen overrakte Peer Haagerup en flaske god rom, inden deltagerne tog for sig af grillretterne. Foto Henning Friis

Grillaften

Ved Københavns Marineforening på Holmen havde Niels Oxenvad og Clemens Sloth fået gang i grillen, og personalet fra marineforeningen havde dækket op og anrettet salatbaren og brødet.

Da deltagerne havde fået fyldt tallerkerne og glassene, bød Paul Erik Christensen velkommen til eventen og takkede de, som havde medbragt udstyr til dykningerne dagen efter. En særlig tak gik til finnerne, der havde medbragt deres kopi af Triewalds klokke type 2. Til slut bad Paul Erik Peer Haagerup fra Søværnets Center for Dykning om at komme op. Paul Erik takkede Peer for den store indsats i forbindelse med selskabets generalforsamling fire uger tidligere, og gav Peer som tak en flaske god Vestindisk rom efter recept af apoteker A. H. Riise. Paul Erik takkede også Peer for den store hjælp i forbindelse med eventen, som Center for Dykning havde ydet.

Det blev en rigtig god aften med et højt støjniveau som følge af utrolig meget snak på mange sprog. Marineforeningens vakse betjening i baren sørgede for, at ingen tørstede.

Dykningerne

Lørdag morgen kl 100 begyndte opstilling af dykkestationerne. Bo Valentin fra Center

for Dykning sørgede for meget af det praktiske, bl.a. med en gaffeltruck at lette finnernes varebil for klokken. Varebilen steg betydeligt i fjedrene, da den med et blev

Også de yngste fandt dykkerne interessante, og ingen faldt i vandet. Foto Peter Dick

850 kg lettere. Center for Dykning havde sørget for en flåde og for adgang til dykkeplatformen DYK1. Alle dykninger bortset fra klokkedykningerne forgik fra disse to stationer.

Sven Erik åbnende dykningerne med første prøvedykning af Philip Nathansens nyrestaurerede japanske TOA 12-bolts apparat. Apparatet fungerede perfekt og var tæt. Herefter gik det løs med Philips 2-bolts apparat, David Dekkers Flohr regulatorapparat, Ed Sundevågs AH3 tungdykkerapparat, Philips Snead og Miller-Dunn Divinhood Style 3 åbne hjelme, Claus Tegne-Hansens Willy Arp automat, Niels Oxenvads La Spirotechnique Narghile samt de finske træhjælme. Der var kø ved apparaterne, og

havnevandet ved dykkercentret blev iltet grundigt af dykkernes udånding.

Kl 1200 ankom kranen, der skulle håndtere klokken. Det tog kun få minutter at få den første dykker ind i klokken og i vandet. Klokken var ubetinget hovedattraktionen, og der var kø for på egen krop at få en fornemmelse af, hvordan det har været at være klokkedykker. Mange, der lige var kommet ud af klokken, stillede sig bagest i køen for at få endnu en tur til bunden. Yngste klokkedykker var Hjalte på 3 år, der sammen med sin mor, der i øvrigt er ansat ved Center for Dykning, tog turen til bunden og op igen.

Finn havde udsendt en pressemeddelelse om arrangementet. Dette havde fået TV2

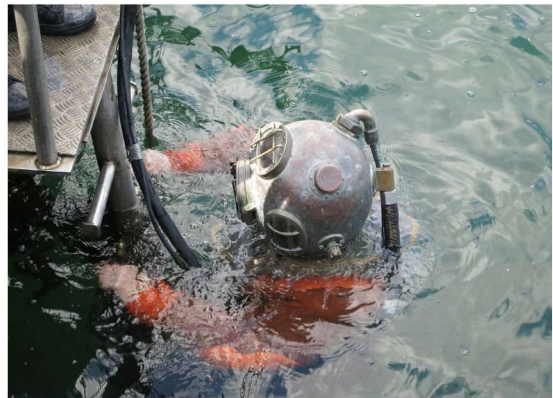
Finnernes replika af Triewald klokke nr. 2 var i brug kontinuerligt. I forgrunden ses fra venstre Miller-Dunn Divinhood, 2 finske træhjelme og bag disse Snead hjelmen. Foto Jens Fuglsang

Ed Sundevåg hjælper en dykker i vandet med AH3apparatet. Foto Henning Friis

David Dekker instruerer Kim Schroeder inden en dykning med Flohr apparatet

Dykker med det danske 2-bolts apparat på vej op af vandet

DYK1 var en ideel platform med to dykkerstationer

Lorry til at sende fotograf Espen Slavensky til Holmen. Bevæbnet med videooptager, et GoPro kamera samt en mikrofon, der blev hængt på Sven Erik, gik Espen i gang. Dette resulterede i nogle rigtig gode optagelser med korrekte information om apparaterne og de udfordringer, de tidlige dykkere har stået over for. Udsendelsen på 2:45 minutter blev vist om aftenen på TV2 Lorry, og kan ses på adressen: www.tv2lorry.dk/arkiv/2014/5/3?video_id=90630

I øvrigt fik Espen selv en tur til bunden i klokken.

Henrik Holten Møller og Philip hjælper Sven Erik op efter dykket med det japanske TOA apparat. Foto Henning Friis

Bo viste rundt på dykkeskibet Søløven således, at de deltagere, der ikke havde set skibet også fik den mulighed. Dykningerne fortsatte til omkring kl. 1500, hvor de ebbede ud. Det var tydeligt, at alle på dette tidspunkt var mætte af dykning og ikke kunne finde flere apparater at prøve. Adskillelse af apparaterne og pakningen begyndte.

Middagen

Lørdag aften var der European Historical Diving Dinner i Marineforeningen. Th. Sørensen havde leveret maden. Det var en fin 3 retters menu, som deltagerne senere

Formanden for Norsk Dykkehistorisk Forening overrækker gaver til Paul Erik. Foto Kazu Takegawa

har rost meget. Næstkommanderende ved Center for Dykning, kaptajnløjtnant Jimmy Holk, og frue deltog i middagen. Den megen snak genskabte støjnivået fra grillaftnen.

Under middagen orienterede Peter Wingett om Historical Diving Congress i Poole, som finder sted den 21. november. Peter opfordrede til ikke at vente med at booke et værelse, hvis man ville bo på Royal National Lifeboat Institution College, hvor de fleste deltagere bor. Peter Dick, der er redaktør af Historical Diving Times, takkede for et godt arrangement. Formanden for Norsk Dykkehistorisk Forening, Stein Stavdal Paulsen, takkede ligeledes for et godt arrangement og overrakte selskabet en tegning af Triewald klokken og en T-shirt.

Karina Kowalska fra Muzeum Nurkowania orienterede kort om danske dykkers arbejde i Gdynia havn før krigen og efter krigen herunder arbejdet med at genskabe dokumentation for havnen, som var blevet ødelagt.

Rundvisning på Søværnets Center for Dykning

Søndag morgen havde Peer sørget for en tiltrængt kop kaffe. Da deltagerne var ankommet viste Peer rundt på skolen og i den

Peer Haagerup viste rundt på Center for Dykning. Foto Henning Friis

historiske samling. Interessen for samlingen var som sædvanlig stor, og der blev fotograferet i et væk. Englænderne fandt specielt Stove luftpumpen interessant, og pumpen blev kigget grundigt efter i sømmene.

Peer havde lånt nøglen til Mastekranen, og alle deltageren tog turen op i dette interessante bygværk. Tilsyneladende er det med højderne ikke noget for alle dykkere. Flere holdt sig i passende afstand fra rækværket og nød udsigten over et solbeskinnet København herfra.

Besøg på Dragør Museum

Efter frokost i marineforeningen gik turen til Dragør Museum, hvor Ingeborg Philipsen tog imod og kort orienterede om udstillingens tilblivelse. Det var Rob Krul, der startede processen ved under et besøg på museet at henlede museets opmærksomhed på, at der var en sjælden Sadler hjelm i udstillingen. Efter kontakt til Dykkehistorisk Selskab blev Ingeborgs interesse for dykkehistorien vakt, og i et samarbejde med bl.a. Søværnets Center for Dykning og Dykkehistorisk Selskab blev udstillingen ”På bunden af Øresund” etableret.

I udstillingen orienterede Sven Erik om den åbne Sadler hjelm, og 10-bolts Sadler hjelmen, der er konverteret til en 12-bolts hjelm. Deltagerne fyldte godt op i de små lokaler, da de enkelte effekter skulle studeres og fotograferes.

I al beskedenhed må vi konstatere, at de mange positive tilbagemeldinger på arrangementet omfattende bl.a. indholdet, afviklingen, omfanget af dykkerudstyr, gæstfriheden, kammeratskabet, maden og priserne i baren vidner om, at selskabet kan notere sig endnu en succes.

Her skal der udtrykkes en tak til alle deltagerne og en særlig tak til: Søværnets Center for Dykning, som stillede Center for Dykning og mandskab til rådighed. Peer

Haagerup og Bo Valentin, som tog sig godt af os alle, Københavns Marineforening, som lagde lokaler til og servicerede deltagerne med vådt og tørt. Ingeborg Philipsen, som åbnede Dragør Museum for deltagerne. Finn Linnemann, som havde gjort et stort arbejde med at få alle aftalerne på plads og ikke mindst de, der havde medbragt dykkerapparater og stillet disse samt kyndig vejledning til disposition for deltagerne. Uden Jer havde vi ikke opnået denne succes.

David Dekker optog dette billede af Dragør Museums 10-bolts Sadler hjelm og de noget sælsomme spejlinger

Efter besøget på Dragør Museum rejste deltageren hver til sit. Foto David Dekker

Antikvarsiden - DYKKER af Helle Dybdahl

Sven Erik Jørgensen

I begyndelsen af 80'erne købte jeg Helle Dybdahls bog DYKKER. Bogen er skrevet til et ungt publikum og beskriver i billeder og tekst (mest billeder) en tungdykkers arbejde. Det overraskede mig den gang, hvor detaljeret og korrekt bogen var omkring det dykkertekniske.

Umiddelbart efter Historical Diving Event 2014 modtog Paul Erik Christensen en mail fra Helle Dybdahl, som havde set TV2 Lorrys udsendelse fra eventen. Helle oplyste, at hun ikke siden 1977 havde set en dykker i den mundering i vandet. Det var i 1977 hun skrev bogen DYKKER.

Helle spurgte, om vi havde boget i vores arkiv, da hun ellers gerne ville forære selskabet et eksemplar af bogen.

Vi havde ikke bogen i selskabets samling, og nu var muligheden der for at få afklaret, hvordan en så detaljeret og præcis bog om emnet blev skabt.

Helle oplyste, at hun er uddannet pædagog, og via sit arbejde i en børnehave ofte havde de små med på arbejdspladser, så

godt det nu lod sig gøre. Hun og børnene måtte ofte nøjes med at se til gennem afspærringen. Helle fandt det vigtigt, at de små fik et indtryk af erhvervet.

En dag fik børnehaven besøg af en repræsentant fra forlaget Mallings, og inden dagen var omme, havde Helle solgt en uskrevet bog om skorstensfejere til forlaget. Det blev til flere bøger om forskellige erhverv herunder også om dykkererhvervet.

Helle udførte et grundigt forstudie til bogen, og fik bl.a. via Københavns Havnevesen adgang til at overvære havnedykker John Nielsen i arbejde. Det var Lene Åkerlund, der optog billederne. Samarbejdet blev så godt, at Havnevesenet for Helles skyld udførte en dykning ved slusen ved Sjæl-landsbroen, hvor vandet var klart således, at Leif Willadsen kunne optage billeder af dykkeren under vandet til bogen.

Helle havde også kontakt til Søværnets Dykkeskole, hvor næstkommanderende Løjtnant Hans Kjer var behjælpelig med oplysninger om de mere tekniske forhold omkring dykningen. Hans Kjer læste også korrektur på bogen. Dette er forklaringen på, at bogen rammer målet så præcist.

Helle husker, at hun under interview af John Nielsen spurgte, hvad hans værste oplevelse under vandet havde været. Det havde været, da der var blevet lukket en flue ind i hjelmen. John havde måttet afbryde arbejdet og gå på land for at få fluen ud.

Bogen solgte godt til biblioteker og til classesæt men mindre godt til private. Dette må være en af årsagerne til, at bogen i dag er svær, for ikke at sige umulig, at opdrive antikvarisk.

Helle forlod senere børnehavearbejdet til fordel for et job på Nationalmuseet.

Nakskov Værft 1963 - dykning med 3-bolts udstyr

Ib Walbum har sendt redaktionen en serie flotte optagelser af en dykning på Nakskov Værft i 1963 samt denne beskrivelse:

Efter at Kirsten Skov, var løbet af stablen den 11. september 1963, skulle bunden af skibet renses for løbetømmer. Dette skete den 15. september 1963.

I denne forbindelse blev der optaget en række billeder visende iklædning af dykkeren og dykningen.

Dykkeren var Ib Walbum, lineholderen Kurt Wichmann og det var værftets fotograf Thomas Hald, der optog billederne.

Det er ikke muligt at identificere producenten af hjelmen. Da vi ved, at værftet havde to nikkepumper en fra Ludvig von Brømen og en fra Franz Clouth, kan det være et af disse fabrikater, der anvendes til dykningen. Begge pumper er senere doneret til selskabet af Nakskov Marineforening.

KODAK SAFETY FILM

Slopkisten

Ønsker du at sende et dykkehistorisk signal til omgivelserne, har Dykkehistorisk Selskab udstyret:

T-shirt i sort med selskabets logo på brystet, tekst "Historical Diving Team" på ryggen. Str.: M L XL XXL Kr. 100

Sweat-Shirt i marineblå med selskabets logo på brystet, tekst "Historical Diving Team" på ryggen. Str.: M L XL XXL Kr. 200

Cap i sort med logo kr. 75

Pin med selskabets logo kr. 40

Slopkisten bestyres af Gunnar Broge, e-mail gunnar.broge@gmail.com

Gunnar Broge arrangerer også udsendelse af DHT fra 1997-2013 på DVD, når du overfører kr. 100 til selskabets bankkonto Reg. nr. 1551 Konto nr. 2974894 og angiver dit navn ved overførelsen.

Ønsker du at give et gavemedlemskab, sender du en e-mail til Gunnar Broge med navn og adresse på modtageren og indsætter 250 kr. på selskabets bankkonto.

Donationer

Georg Sand, Ebeltoft: Et par Barakuda finner af første type. Masterdive, Helsingør: La Spirotechnique halsvest, 2 x 7 liter Poseidon flaskepakke komplet og Aqua Lung et-strengs automat. David Dekker, Holland: Russisp IP5 iltapparat. Arne Schierbeck, Nyborg: Sølvmodel af åben Sadler hjelm som har tilhørt dykker Charles Petersen, cigarkasse i kobber givet til Dykker Johannes Petersen i anledning af DFDS 50 års jubilæum i 1916 samt model af 2-bolts hjelm der har tilhørt dykker Johannes Petersen. Gert Normann, JD Contractor Holstebro: Gamst luftpumpe, ukendt luftpumpe og Ford A motor ombygget til luftpumpe. Annet Gorell, Jægerspris: Adskillige avisudklip om Villy Arp. Pia Sørensen, Forsvarets Bibliotek via Jens-Ole Bach Nielsen, Køng, bøgerne: Bureau of Ships; Diving Manual 1952, Keith Eastlake; Skibs katastrofer, Roberts D. Ballard; Jagten på Bismarck, Roger Chapman; No Time On Our Side, Jan Uhre; Mellem orkaner og vrag, Peter Earle; The Wreck og the Almiranta, David Scott; Seventy Fathoms Deep, Frank E. Thompson; Diving Cutting and Welding, Proceeding; Underwater 75, vol. 1 Archaeology Biology, Major Willy-Charles Brou; Combat Beneath the Sea, Otto Lerris; Sports Dykning, Hanson W. Baldwin; Sea Fights and Shipwrecks, Davis Masters; When ships go down; P. Christensen; Lidt om Strandings- og bjærgningsvæsenet, Edward L. Brach; The Wreck of the Memphis, Jackie Warner + Fred Park; Requiem for a Diver, U.S. Naval Deep Sea Diving School; Ship Salvage Notes, Serge Ouvaroff; Torpilles Humaines, William Schofield + P.J. Carisella; Frogmen First Battles, William Schofield + P.J. Carisella; Frogmen, Philippe Diolé; Under Water Exploration, Caljus Bekker; Einzelkämpfer aus See, Marshall Pugh; Frogman Commander Crabb's Story, C.D. Bekker; K-Men, The British Sub-Aqua Club; Seamanship for Divers, The British Sub-Aqua Club; Sport Diving, Jan Uhre;

Frømandsfærd, Philippe Diolé; The Undersea Adventure, James Dugan; Men Explores the Sea, J.Y. Cousteau; Den tavse Verden, Dimitri Rebikoff; Free Diving, Dansk Sportsdykker-Forbund; Et dyk i fortiden, The British Sub-Aqua Club; Safety and Rescue for Divers, National Geographic Society; Undersea Treasures, P. Chr. Dahl; Stranding og strandings-gods I, P. Chr. Dahl; Stranding og strandings-gods II, Robert D. Ballard; The Discovery og the Titanic, Robert D. Ballard; Sådan fandt vi Titanic, Israel Navy V Commandos (kopi), Redningsstation Vesterø Læsø 2002, Storebælt; The Danish Storebælt since the Ice Age, Niel Wilson; Die Grossen Schiffskatastrophen, David Ritchie; Shipwrecks, Søværnet; Veiledning i Benyttelse af Denau-rouze's Dykkerapparat, A. Denayrouze; Manuel du Matelot-Plongeur et Instructions sur L'appareil Plongeur Rouquayrol-Denayrouze, Patrick O' Sullivan; The Lusitania, Maurice Griffiths; The Hidden Menace, Günter Lanitzki; Flaggsschiff Kronan, M. Peterson; History Under the Sea, Günter Lanitzki; Kreuzer Ed-inburgh, Steinar Hunnestad; Nødalarm fra Nordsøen, Orlogsmuseet; Titanic; The Mary Rose Exhibition and ship hall, J.S. Hohlenberg; Strandings in the Danish Waters 1858-1883, U.S. Navy; Report of the Cooperative Under-water Swimmer Project, Von Yutaka Yokota + Joseph D. Harrington; Japans bemannede Torpedos, U.S. Navy Diving Manual 1943, Signal G.m.b.H. Kiel; Unterwasserschall-Sig-nale 1919, Jeannette Edwards Rattray; Ship Ashore!, T.J. Waldron + James Gleeson; The Frogmen, Edward Rowe Snow; The Vengeful Sea, Ley Kenyon; Undersea World, U.S. Navy

Diving Manual 1963, Sven-Erik Hofmann; Målföljning med autonom undervattensfarkost, Lecture; Naval Elite Fighting Forces, Günter Lanitzki; Versunken in der Ostsee, Kurt Lundgren; Kronan Kalmar läns museums utställning, U.S. Navy Diving Manual 1973, Johan Rönby + Jonathan Adams; Östersjöns sjunkna skepp, Jan Uhre; Mellem orkaner og vrage, Thyborøn-Harboøre lokalhistoriske kalender 2001 Alexander Newsky, Carl Juul; Standing og forlis ud for Als, Helberskov og Alsodde, Hermann Stelzner; Tauchertechnik 1931, Lowell Thomas; The Wreck of the Dumaru, B.R. 2806 Diving Manual 1972, U.S. Navy Diving Manual 1970, Bangsbomuseet; Vragregister for Nordjylland, John P. Eaton + Charles A. Haas; Titanic, Report of Atlantic International Air and Surface Search and Rescue Seminar 1975, Ronald M. Titcombe; Handbook for Professional Divers; Mark Terrell; The Principles of Diving, Helge Sandvig; Skatter på havbunnen, Major-General Seely; Launch!, Helen A. Siiteri; Papa Topside the Sealab Chronicles, J.Y. Cousteau; The Silent World, J. Valerio Borghese; Sea Devils, T.J. Waldron + James Gleeson; The Frogmen, Francis Douglas Fane; The Naked Warriors, R.H. Davis; A Diving Manual and Handbook of Submarine Appliances, Edward T. Higgins; Webfooted Warriors, Bruce S. Wright; The Frogman of Burma, Rick & Barbara Carrier; The Complete Book of Skin Diving, Jacques-Yves Cousteau; The Living Sea. Dräger Safety Danmark A/S: Reservedelslister, flaskeventil og spindler.

Hermed vil selskabet gerne takke giverne.

Nye medlemmer

Callesen, Henrik Bilde, erhvervsdykker.....	Kolding
Stephansen, Henrik Victor.....	Søborg
von Wowern, Steffen.....	Fredericia

Selskabet vil gerne byde de nye medlemmer velkommen.

DYKKEHISTORISK SELSKAB

Dykkehistorisk Selskab er stiftet i Ebeltoft den 17. november 1996 af en bred kreds af dykkeinteresserede fra såvel den erhvervmæssige – som den rekreative dykning.

Dykkehistorisk Selskab har til formål at arbejde for bevarelsen af vor dykkehistoriske arv inden for den erhvervmæssige, videnskabelige, militære og rekreative dykning.

Endvidere i videst mulig omfang at søge at identificere, registrere, bevare og vedligeholde genstande og arkivmateriale, der

vedrører dykningens historie eller senere kan blive af historisk interesse samt at formidle viden herom.

Selskabet vil søge at samle interesserede fra alle dykningens områder til en fælles indsats for at bevare vor dykkehistoriske arv og danne ramme om dykkehistoriske studier, drøftelser og aktiviteter samt være ramme om et socialt samvær mellem dykkehistorisk interesserede.

www.dykkehistorisk.dk

www.facebook.com/DykkehistoriskSelskabDanmark

Formand:

Paul Erik H. Christensen
Viborgvej 21 2.tv
8000 Århus C
Tlf.: 24 213710

Kasserer:

Gunnar Broge
Tværgade 7
8300 Odder
Tlf.: 20 304380

Sekretær:

Finn Linnemann
Idrætsvænget 4
2680 Solrød Strand
Tlf.: 23 326292

Redaktør:

Sven Erik Jørgensen
Kirsebærvej 5
8471 Sabro
Tlf.: 86 948509

Eventmester:

Niels Sejr Oxenvad
Øster Farimagsgade 69, 2.
2100 København Ø
Tlf.: 35 43 89 89

Søværnets repræsentant:

Orlogskaptajn Henrik Stilling
Søværnets Center for Dykning
P. Løwenørnsvej 7,
Nyholm
1439 København K.
Tlf.: 32 664601

Materielmester:

Philip Nathansen
Fridtjof Nansensvej 32
8200 Århus N
Tlf.: 86 168297

Arkivarer:

Uffe Frisenette
Havbovej 17
8420 Knebel
Tlf.: 20 452767

Jørn-Peder Larsen
Villershøj 6
Dråby
8400 Ebeltoft
Tlf.: 22 502297

